

การเปิดเสรีอาเซียนไม่เพียงก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเฉพาะในมิติทางเศรษฐกิจการค้าเท่านั้น แต่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามมาด้วยการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

จึงไม่ควรจำกัดอยู่แต่เพียงเรื่องการค้าเพียงอย่างเดียวแต่ต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมการและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเช่นกัน

งานวิจัย "Moving Towards ASEAN Single Community : Human Face Nexus of Regional Economic Development" โดยดร.สมชัย จิตสุชน

นำเสนอมิติทางสังคมของประชาคมอาเซียน ที่จำเป็นต้องการวางแผนเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายของสังคมอาเซียนในอนาคต

งานวิจัยนำเสนอ 4 มิติสำคัญ ดังนี้

1. มิติด้านสถิติประชากร (Population Demographic)

ประเทศส่วนใหญ่ในแถบอาเซียนกำลังเผชิญกับอัตราการขยายตัวของประชากรที่ต่ำกว่ากราฟข้างล่างมีเพียงสิงคโปร์เท่านั้นที่มีอัตราการขยายตัวของประชากรเกิน 5% ซึ่งมีสาเหตุมาจากการย้ายถิ่นฐานเป็นหลัก กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่มีอัตราการขยายตัวของประชากรต่ำกว่า 2% เท่านั้น

นอกจากนี้ ประชาคมอาเซียนกำลังเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัย ซึ่งจะกระทบต่อการพัฒนาสังคมและมนุษย์ต่อไปในอนาคต

จากงานวิจัยประเทศที่มีจำนวนอัตราประชากรวัยทำงานสูงเมื่อเทียบกับประชากรสูงวัยคือ บรูไน กัมพูชา ลาว และฟิลิปปินส์

ซึ่งประเทศเหล่านี้จะสามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านการผลิตและเศรษฐกิจจากประชากรวัยทำงานได้ในอนาคต

2. มิติด้านสุขภาพ การศึกษา และความสามารถในการอ่านเขียน (Health Education and Literacy)

งานวิจัยพิจารณาตัวบ่งชี้สำคัญสองประการ คือ 1) อัตราการเสียชีวิตของทารกซึ่งเป็นตัวชี้วัดระดับสุขภาพโดยรวมของประเทศในบริบทของประชาคมอาเซียน

ประเทศที่ร้ายกว่า (เช่น บรูไน มาเลเซีย สิงคโปร์) มีอัตราการเสียชีวิตของทารกน้อยกว่าประเทศที่ยากจนกว่า (เช่น กัมพูชา ลาว พม่า เป็นต้น) และ 2)

การจ่ายเงินของครัวเรือนเมื่อไปใช้บริการสุขภาพ ซึ่งวัดประสิทธิภาพและการครอบคลุมของประกันสุขภาพ

ค่าใช้จ่ายที่น้อยลงแสดงให้เห็นถึงระบบประกันสุขภาพที่ดีกว่าซึ่งข้อมูลจากกราฟข้อมูลแสดงให้เห็นว่าประเทศที่มีฐานะปานกลางและสูง

มักจะมีระบบประกันสุขภาพที่ดีกว่าประเทศที่ยากจน(กัมพูชา พม่า และเวียดนาม)

มิติด้านการศึกษา

ประเทศในแถบอาเซียนมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องการศึกษาประเทศที่มีรายได้สูงกว่า มีการสมัครเข้าเรียนในระดับอนุบาลและอุดมศึกษามากกว่า แต่เมื่อเราเปรียบเทียบดูแล้ว แถบประเทศอาเซียนยังมีนักศึกษาเรียนในระดับอุดมศึกษาน้อยกว่าประเทศอย่างญี่ปุ่นเกาหลีใต้และสหรัฐอเมริกา

3. มิติด้านการจ้างงาน ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ(Employment, Poverty and Inequality)

มิติทางด้านการจ้างงานเป็นมิติที่น่าสนใจมากในประชาคมอาเซียน โดยรวมแล้วประเทศในแถบนี้มีอัตราการว่างงานต่ำ (ยกเว้นอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์) แต่อัตราการจ้างงานในวัยรุ่นมีต่ำกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างมาก

ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความต้องการแรงงานอยู่สูงแต่วัยรุ่นในอาเซียนไม่สามารถสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้

ในขณะเดียวกันประชากรที่มีการศึกษาสูงในประเทศที่ยากจน (ลาว กัมพูชา เวียดนาม) จะเดินทางไปทำงานนอกประเทศบ้านเกิดตนเอง แต่สถานการณ์นี้เริ่มดีขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจภายในประเทศเหล่านี้ดีขึ้นมาก และทำให้ประชากรของประเทศเหล่านี้เลือกที่จะอยู่ทำงานในประเทศบ้านเกิดมากขึ้น

ในเรื่องของมิติความยากจนและความเหลื่อมล้ำงานวิจัยได้วัดความเหลื่อมล้ำจากอัตรารายได้ครอบครัวของผู้มีฐานะร่ำรวยที่สุด 10% เทียบกับรายได้ของคนที่ยากจนที่สุด 10% สิ่งนี้ทำให้เห็นว่า อาเซียนยังเป็นภูมิภาคที่มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสูงมาก(โดยเฉพาะในประเทศไทยและฟิลิปปินส์) ในขณะที่ความยากจนอาจจะลดระดับลงไปในภูมิภาคความเหลื่อมล้ำอาจจะเพิ่มสูงขึ้นได้

4. มิติด้านสังคมอื่นๆ(สิ่งแวดล้อมและสถาบันทางการเมือง)

มิติด้านสิ่งแวดล้อม

งานวิจัยใช้ตัวบ่งชี้สองประการเพื่อเปรียบเทียบมิติด้านสิ่งแวดล้อมของประชาคมอาเซียนคือ 1) การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และ2) สัดส่วนพื้นที่ป่าในประเทศ ซึ่งประเทศที่ร่ำรวยกว่าในอาเซียนมีสถิติทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่สู้ดีนัก สิงคโปร์และบรูไนมีอัตราการปล่อยก๊าซ CO2 สูงกว่าประเทศอื่นๆและมีพื้นที่สัดส่วนของป่าในประเทศน้อยมาก

มิติด้านสถาบันการเมือง

งานวิจัยวิเคราะห์ตัวบ่งชี้สองประการ คือ1) สิทธิทางกฎหมาย และ 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงเป็นที่น่าสนใจที่ประเทศเวียดนาม ลาว และสิงคโปร์ มีอัตราส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสตรีอยู่ถึงร้อยละ 25 ซึ่งตัวเลขนี้สูงกว่าประเทศญี่ปุ่นสหรัฐและเกาหลีใต้ แต่ในเรื่องของสิทธิทางกฎหมาย

มีเพียงประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียที่ทำได้ดีกว่าประเทศพัฒนาแล้ว แต่ประเทศอื่นๆในอาเซียนยังทำได้ไม่ด้นัก

เมื่อเราพิจารณาตามมิติต่างๆทางสังคมของกลุ่มประเทศอาเซียน เราจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทางเศรษฐกิจอาจจะส่งผลกระทบในทางบวกแก่มิติด้านสุขภาพ การศึกษา และความยากจน แต่สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่คำตอบสุดท้ายของประชาคมอาเซียน เพราะเมื่อเทียบถึงการจ้างงานในวัยรุ่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี หรือมิติทางสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทางเศรษฐกิจไม่ได้ก่อให้เกิดผลในทางบวกต่อประเทศในกลุ่มอาเซียนเสมอไป และปัจจัยหลักสำคัญที่จะทำให้เกิดความแตกต่างสูงในประชาคมอาเซียน คือ อายุของประชากรในประเทศต่างๆ ซึ่งจะมีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประชาคมอาเซียนในอนาคตต่อไป

ความแตกต่างของมิติที่หลากหลาย ควรได้รับความสนใจจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาของเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งของภูมิภาค ควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมที่เท่าเทียมและเปิดโอกาสให้กับทุกคนได้เข้าถึงประโยชน์จากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. ดิวิชั่นบุคลากร รักษาแชมป์สหกรณ์อาเซียน (เดลินิวส์)

นายจิตรกร สามประดิษฐ์ รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เปิดเผยถึงความพร้อมของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทยก่อนจะก้าวสู่การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในวันที่ 1 มกราคม 2558 ว่า ณ เวลานี้ยังมีเวลาในการเตรียมความพร้อมอีกสองปีเศษ ซึ่งเมื่อมีการเปิด AEC จะส่งผลให้ภูมิภาคอาเซียนกลายเป็นกลุ่มเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ที่มีฐานการผลิตรวมกัน มีการเคลื่อนย้ายปัจจัยทางการผลิตอย่างเสรี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงงาน มีเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี และประชากรแต่ละประเทศสามารถสมัครใจที่จะไปทำงานในประเทศใดก็ได้ ด้านเงินทุน จะมีนักลงทุนจากประเทศอาเซียนนำเงินทุนมูลค่ามหาศาลไปลงทุนในประเทศต่าง ๆ ภายในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย และด้านสินค้า จะมีการลดภาษีสินค้าต่างๆ ลงให้เป็น 0%

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของประเทศ ไม่เว้นแม้แต่ในขบวนการสหกรณ์

ซึ่งจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมเพื่อตั้งรับกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น

และหาทางป้องกันผลกระทบจากสถานการณ์ที่เป็นวิกฤตต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ อย่างไรก็ตาม AEC

ยังเป็นโอกาสที่ดีสำหรับสหกรณ์นอกภาคการเกษตรในการขยายธุรกิจ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีเงินออมมากสามารถนำเงินไปลงทุนได้มากขึ้น สหกรณ์บริการ เช่น สหกรณ์เดินรถสามารถขยายบริการด้านการท่องเที่ยว เดินทางข้ามไปประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนและพัฒนาระบบการให้บริการที่ครบวงจร แต่สำหรับสหกรณ์ภาคการเกษตร จะต้องเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานด้านการผลิตจากการดำเนินงานธุรกิจแบบเดิม ๆ ที่มีแค่การรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกแล้วส่งขายให้บริษัทเอกชนหรือพ่อค้า ก็จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดให้สามารถดำรงอยู่ได้เมื่อมีการเปิดการค้าเสรีอาเซียน โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรที่อยู่ในจังหวัดที่ติดชายแดนระหว่างประเทศ จะต้องเตรียมรับมือกับผลผลิตทางการเกษตรที่จะทะลักเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งพม่า กัมพูชา หรือลาว ที่มีเป้าหมายเพื่อการแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าเช่น จากข้าวเปลือกมาเข้าโรงสีให้เป็นข้าวสารหรือแปรรูป ส่วนข้าวที่คุณภาพไม่ดีทำเป็นข้าวฉ่ำ ประเภทถั่วก็มาแปรรูปเป็นน้ำมันพืช ข้าวโพดมาแปรรูปเป็นปลาป่นและรำข้าว กลายเป็นอาหารสัตว์ แล้วบรรจุลงหีบห่อที่ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับราคาให้กับสินค้า ก่อนจะส่งไปจำหน่ายได้ในทุกประเทศของอาเซียน

ดังนั้น สหกรณ์ไทยต้องดำเนินการเพื่อการรองรับโอกาส ต้องทำความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในประเทศอาเซียน ต้องมองทุกประเทศอย่างเป็นมิตร ยึดหลักความร่วมมือที่มีความยุติธรรมและเกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย ส่วนการสร้างเครือข่ายสหกรณ์ในอาเซียนนั้นจะแบ่งเป็น 2 ด้านด้วยกันคือ ด้านวิชาการ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ จะให้ข้อมูลและความรู้ด้านสหกรณ์แก่ประเทศในภูมิภาคอาเซียน พัฒนาแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน ส่วนในด้านธุรกิจ

เขียนโดย ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

วันพฤหัสบดีที่ 15 พฤศจิกายน 2012 เวลา 00:00 น. -

ก็จะมีคนผู้แทนสหกรณ์ของไทยเดินทางไปเรียนรู้ด้านการตลาดในประเทศต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้ได้รับทราบตลาดเหล่านั้นมีความต้องการสินค้าประเภทใด บรรจุภัณฑ์แบบไหน ปริมาณความต้องการจำนวนเท่าใด เพื่อนามาปรับปรุงการผลิตสินค้าก่อนส่งไปขายให้กับประเทศเพื่อนบ้าน ขณะเดียวกัน ด้านภาษาก็มีส่วนสำคัญ ปัจจุบันทางกรมฯ ได้เปิดสอนภาษาอังกฤษ จีน เวียดนาม และพม่า ให้กับข้าราชการในสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในช่วงวันหยุดราชการคือวันเสาร์และอาทิตย์ เพื่อให้รู้และเข้าใจภาษา และวัฒนธรรมของประเทศในอาเซียนได้มากยิ่งขึ้น เพื่อการสื่อสารที่มีคุณภาพ และสามารถไปปรับใช้กับการทำงานติดต่อประสานงานกับต่างประเทศ

และในอนาคตจะมีการอบรมให้กับสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีความรู้และความเข้าใจในด้านภาษาของประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

ทั้งนี้คาดหวังว่าสหกรณ์ไทยจะสามารถก้าวสู่การเป็นผู้นำและเป็นที่พักของขบวนสหกรณ์ในประเทศอาเซียนได้ในที่สุด

{jcomments on}